

Kontrola činnosti společnosti s ručením omezeným jejími společníky

Ustanovení § 122 odst. 1 obch. zák., ve znění účinném do 31.12.2000, přiznává všem společníkům společnosti s ručením omezeným právo kontrolovat činnost společnosti. K zajištění podmínek pro výkon tohoto práva pak ustanovení § 122 odst. 2 obch. zák. poskytuje společníkům právo nahlížet do dokladů společnosti, tj. právo seznámit se

Ustanovení § 122 odst. 1 obch. zák., ve znění účinném do 31.12.2000, přiznává všem společníkům společnosti s ručením omezeným právo kontrolovat činnost společnosti. K zajištění podmínek pro výkon tohoto práva pak ustanovení § 122 odst. 2 obch. zák. poskytuje společníkům právo nahlížet do dokladů společnosti, tj. právo seznámit se se všemi údaji, týkajícími se společnosti bezprostředně, nikoli pouze prostřednictvím zpráv statutárního orgánu předkládaných valné hromadě. Toto právo nepochybně zahrnuje i právo tyto údaje v rámci kontroly činnosti společnosti kontrolovat. Jestliže pak v rámci takové kontroly společník poskytne údaje zjištěné z dokladů společnosti osobě, která má odborné znalosti k jejich odbornému posouzení a současně je vázána ohledně poskytnutých údajů povinností mlčenlivosti, za účelem takového posouzení, nelze poskytnutí takových údajů chápat jako porušení povinnosti neposkytovat údaje z dokladů společnosti třetím osobám.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 396/2002, ze dne 20.3.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu Z. P., s.r.o., o vyloučení společníků 1. F. P., a 2. J. T., , vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 13 Cm 240/2000, o dovolání J. T. a F. P. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 12. prosince 2001, čj. 14 Cmo 48/2001-147, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12. prosince 2001, čj. 14 Cmo 48/2001-147 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem změnil odvolací soud rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30.5.2001, čj. 13 Cm 240/2000-129, kterým tento soud zamítl návrh na vyloučení J. T. a F. P. (dále jen „společníci“) ze společnosti Z. P., s.r.o. (dále jen „společnost“) tak, že rozhodl o vyloučení těchto společníků ze společnosti.

V odůvodnění rozsudku odvolací soud uvedl, že podle ustanovení § 149 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“) se může společnost domáhat u soudu vyloučení společníka, který závažným způsobem porušuje své povinnosti, ačkoliv byl k jejich plnění vyzván a na možnost vyloučení písemně upozorněn. S podáním návrhu musí souhlasit společníci, jejichž vklady představují alespoň jednu polovinu základního jmění.

Odvolací soud se ztotožnil se skutkovým zjištěním soudu prvního stupně, které má oporu v provedeném dokazování a odvolatelka je nezpochybnila. Nesouhlasil však s právním hodnocením zjištěného skutkového stavu.

Odvolací soud uzavřel, že v projednávané věci jsou naplněny důvody pro vyloučení společníků ze společnosti.

Společníci se zavázali neposkytnout údaje z dokladů o hospodaření společnosti, které jim společnost na jejich žádost poskytla, osobám mimo společnost. Údaje však poskytli jiné společnosti. Tím porušili i povinnost vyplývající pro ně ze společenské smlouvy (čl. VI.) - zachovávat obchodní tajemství. Počínali si tak přesto, že v protokolu o převzetí dokladů od společnosti byli na sankci vyloučení ze společnosti upozorněni. Okolnost, že po 10.12.1999 již ve vytýkaném jednání nepokračovali, není podstatná. O tom, že ostatní společníci na valné hromadě 10.12.1999 s vyloučením společníků souhlasili, nebylo mezi účastníky sporu. Proto odvolací soud žalobě vyhověl.

Proti usnesení odvolacího soudu podali společníci dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázali na ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu - dále též jen „o. s. ř.“ - co do důvodů na ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) a d) o. s. ř.

V odůvodnění dovolání namítají, že odvolací soud neprováděl žádné nové důkazy a skutkový stav je tedy dán dokazováním provedeným soudem prvního stupně. Rozhodnutí odvolacího soudu však vychází ze skutkových zjištění, která nemají podle obsahu spisu oporu v provedeném dokazování. Odvolací soud přitom hodnotí provedené důkazy v evidentním rozporu s jejich obsahem smyslem a vzájemnou souvislostí.

Tak odvolací soud dovozuje, že se dovolatelé zavázali neposkytnout údaje z dokladů o hospodaření společnosti osobám mimo společnost a porušili tím i povinnost vyplývající ze společenské smlouvy, když pak si takto počínali i přesto, že v protokolu o převzetí dokladů byli upozorněni na sankci vyloučení ze společnosti.

Z důkazů provedených soudem prvního stupně však vyplývá, že uvedené doklady převzal pouze J. T. proti podpisu. Tyto doklady pak byly též předmětem jednání, na němž byla projednávána likvidita společnosti a jehož se zúčastnili i ostatní společníci. V důkazním řízení bylo prokázáno, že se nejednalo o doklady, které by nemohly být přístupny veřejnosti, neboť šlo o rozvahu a výsledovku, která je volně přístupná ve sbírce listin.

Dovolatelé považují za nesprávný právní názor odvolacího soudu, že okolnost, že dovolatelé po 10.12.1999, kdy jim bylo doručeno písemné upozornění společnosti na možnost vyloučení ze společnosti, ukončili veškeré aktivity, kterých se upozornění týkalo, není podstatná pro použití § 149 obch. zák., neboť důvody pro jejich vyloučení existovaly již před tímto datem.

Takové právní posouzení je v rozporu s § 149 obch. zák., podle kterého lze vyloučit společníka, který porušuje závažným způsobem své povinnosti, ačkoli byl k jejich plnění vyzván a na možnost

vyloučení písemně upozorněn. Aby soud mohl vyloučit společníka ze společnosti, musí být prokázáno, že jsou splněny všechny stanovené podmínky a společník musí porušovat své povinnosti nejen závažným způsobem, ale i opakovaně, resp. soustavně.

Dovolatelé rovněž dovozují, že nebyla splněna podmínka závažného porušování povinností společníka, neboť, jak vyplynulo z provedeného dokazování, cílem společníků nebylo společnost poškodit a nebylo prokázáno, že by po upozornění na vyloučení ze společnosti „pokračovali v činnosti, čímž by poškozovali samu společnost.“

Dovolatelé navrhují, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17., zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1.1.2001).

Podle ustanovení části dvanácté, hlavy první, bodu 13., zákona č. [30/2000](#) Sb., se pro řízení ve věcech obchodního rejstříku a o některých otázkách obchodních společností, družstev a jiných právnických osob zahájená na návrh, který byl podán přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v prvním stupni použijí dosavadní právní předpisy. O takový případ jde i v projednávané věci.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a je důvodné.

Odvolací soud založil své rozhodnutí především na tom, že společníci se zavázali neposkytnout údaje z dokladů o hospodaření společnosti, které jim společnost na jejich žádost poskytla, osobám mimo společnost. Údaje však poskytli jiné společnosti.

K tomu dovolací soud uzavřel, že ustanovení § 122 odst. 1 obch. zák., ve znění účinném do 31.12.2000, přiznává všem společníkům společnosti s ručením omezeným právo kontrolovat činnost společnosti. K zajištění podmínek pro výkon tohoto práva pak ustanovení § 122 odst. 2 obch. zák. poskytuje společníkům právo nahlížet do dokladů společnosti, tj. právo seznámit se se všemi údaji, týkajícími se společnosti bezprostředně, nikoli pouze prostřednictvím zpráv statutárního orgánu předkládaných valné hromadě. Toto právo nepochybně zahrnuje i právo tyto údaje v rámci kontroly činnosti společnosti kontrolovat - jinak by totiž přiznání práva nahlížet do dokladů společnosti a práva kontrolovat její činnost nemělo pro společníky žádný praktický význam.

Jestliže pak v rámci takové kontroly společník poskytne údaje zjištěné z dokladů společnosti osobě, která má odborné znalosti k jejich odbornému posouzení a současně je vázána ohledně poskytnutých údajů povinností mlčenlivosti, za účelem takového posouzení, nelze poskytnutí takových údajů chápat jako porušení povinnosti neposkytovat údaje z dokladů společnosti třetím osobám. Opačný

závěr by činil společníky, kteří sami nemají potřebné odborné znalosti ke zhodnocení poskytnutých údajů, zcela bezmocnými ve vztahu k případnému neodbornému či nekalému jednání statutárních orgánů společnosti, zjistitelnému z podkladů společnosti jen s určitými odbornými znalostmi a znemožňoval by jim efektivní výkon jejich práv v souvislosti se řízením a kontrolou společnosti.

Právní závěr odvolacího soudu o tom, že poskytnutí údajů týkajících se společnosti třetím osobám je vždy porušením povinnosti společníků je proto neúplný, a tedy i nesprávný.

Jestliže pak odvolací soud dovodil, že shora uvedeným jednáním porušili společníci i povinnost vyplývající pro ně ze společenské smlouvy (čl. VI.) - zachovávat obchodní tajemství, je k tomu třeba uvést, že k takovému závěru by bylo třeba nejprve zkoumat, zda poskytnuté údaje měly charakter obchodního tajemství ve smyslu § 17 obch. zák., tj. zda ohledně nich byly naplněny všechny znaky uvedené ve druhé větě tohoto ustanovení. I v takovém případě by však platilo, že je třeba zjišťovat, komu a za jakých okolností byly údaje poskytnuty.

Správnou shledal dovolací soud námitku dovolatelů, že jestliže třetí osobě poskytl pouze údaje zjistitelné z dokumentů založených ve sbírce listin, nelze poskytnutí takových údajů považovat za porušení povinnosti společníků ve vztahu ke společnosti.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání, rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1, 2 a 3, věta první, o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení se bude odvolací soud zabývat tím, zda osoba, které společníci poskytli údaje týkající se společnosti je osobou způsobilou je odborně posoudit z hlediska hospodářských poměrů společnosti a zda byla ohledně poskytnutých údajů vázána povinností mlčenlivosti a teprve poté - vázána právním názorem dovolacího soudu (§ 243d odst. 1, věta druhá, o. s. ř.) - ve věci znovu rozhodne.

Podle ustanovení § 200e odst. 1 a 3 ve vazbě na ustanovení § 9 odst. 4 písm. j) o. s. ř. se ve věcech vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady rozhoduje usnesením. Rozhodnutí odvolacího soudu má proto povahu usnesení, i když tak není označeno a proto také dovolací soud rozhodl ve věci usnesením. Uvedený nedostatek označení však není takovou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí věci a ani jím účastníkům řízení nebyla odňata možnost jednat před soudem ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. a nezakládají ani jiný z důvodů zmatečnosti podle ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř.

Dalšími námitkami dovolatelů se dovolací soud nezabýval, neboť vzhledem k zaujatému právnímu názoru nejsou pro rozhodnutí o projednávané věci významné

Další články:

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)